

AFRICKÉ PEKLO PLNÉ KOUŘE

Některé příběhy v této knize jsou pro mě tak silné, že je toužím sdílet i přesto, že neobsahují žádnou vtípnou historku. Chci popsat momenty a příběhy, které mám spojeny s místem a jeho atmosférou. V případě afrického pekla plného kouře je to prazvláštní pocit ze Senegalu, který mi přišel jako jedna z mála zemí, kterou bych navštívit nedoporučil. Neříkám však, že se tam nikdy nevrátím. Rád bych totiž navštívil největší sochu Afriky, která se nachází právě v tamějším hlavním městě Dakaru.⁷⁷

Na cestu po Senegalů jsem se vydal společně se skupinou přátel. Pozici průvodce jsem tentokrát nezastával já, ale můj kamarád Silvestr, kterého jsem znal jako kolegu tlumočnicka. Cestovali jsme modrou dodávkou značky Volkswagen, kterou Silvestrovi přátelé dovezli z České republiky. Po odjezdu z města Saint-Louis, jehož centrum tvoří staré koloniální domy a přístav s barevnými rybářskými loděmi, jsme pokračovali směrem k městu Touba.

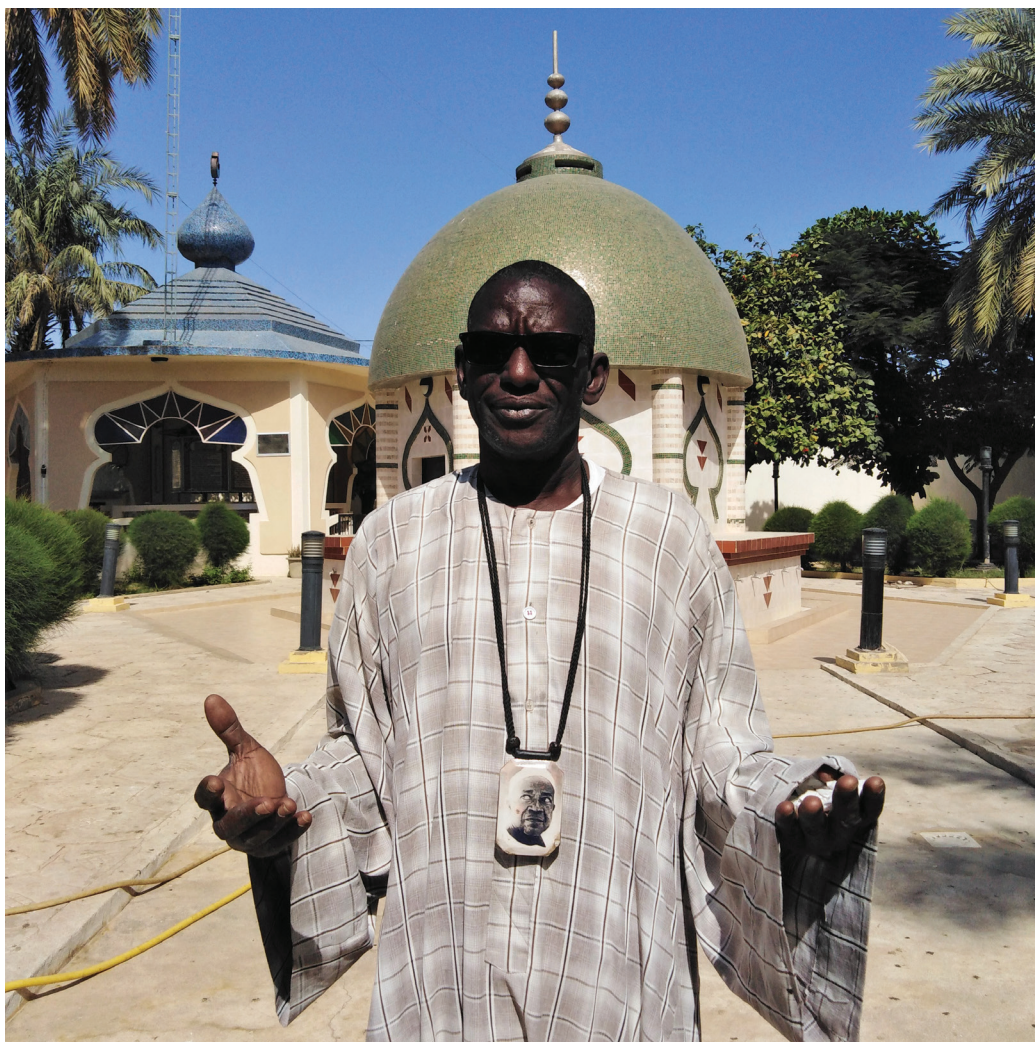
Návštěva tohoto místa byla nesmírně zvláštní. Všichni se tvářili odtazítě a panovala tam divná atmosféra. Vše bylo prostorné a na naši skupinu dopadaly pohledy z okolí. Vydali jsme se navštívit velkou mešitu, která tvoří srdce města. Panují tam poměrně přísná pravidla a nemuslimům někdy bývá vstup odepřen.

Povedlo se mi dostat se dovnitř a prohlédnout si celý interiér. Procházel jsem budovou a několikrát přešel po nádvoří. V malých stavebách po stranách mešity bylo možné navštívit duchovní a stvrdit v jejich dlaních svoji víru.⁷⁸ Byli jsme jediní Evropané široko daleko a všude kolem nás se pohybovali vysocí senegalští černoši. Atmosféra nebyla zrovna příjemná a my se rozhodli odejít.

V tu chvíli se nás ujal jeden z místních, který nám nabídl možnost navštívit posvátný pramen. Muž byl dost neodbytný, a tak jsme souhlasili. Opustili jsme areál

77 Už jednou jsem pod ní stál, ale bohužel byla zavřená. Údajně je možné vstoupit dovnitř a z jejích útrob pozorovat výhledy na moře a město.

78 Celé místo je pohlceno duchovní atmosférou a věřící nosí na krku obrázky místního zemřelého klerika. Amadou Bamba byl údajně oddaný muslim, jehož učení a vliv přetrvávají do dnešních dnů. Je pohřben ve zdejší velké mešitě, a ta je tak pro mnoho věřících i poutním místem.

mešity a vydali se do postranních ulic. Zanedlouho jsme došli k poměrně zašlé zahradě, kde jsme mohli ochutnat místní pramen, který má údajně léčivé účinky. Napil jsem se a žádnou změnu k horšímu jsem naštěstí nepocítil. Nejlepší zprávou dne bylo, že nám nikdo nevykradl auto a my mohli spokojeně odjet. Bylo už odpoledne a nás ještě čekala dlouhá cesta do města Tambacoundy, kde jsme měli v plánu strávit noc.

Urazili jsme dlouhých 329 kilometrů⁷⁹ a do města přijeli až při západu slunce. Nikdy v životě jsem neviděl tak apokalyptickou atmosféru jako v ulicích

79 Vzdálenost je to sice poměrně krátká, ale kvalita místních komunikací neúprosná.

Tambacoundy. Většina budov na převážně prašných ulicích má maximálně dvě patra a od pohledu nekvalitní provedení. Jen jsem zděšeně koukal po okolí.

Atmosféru pekla dotvářel kouř z místní skládky, nesmírně těžký a štiplavý. Pomalu prostupoval městem a mísil se s všudypřítomnou špínou. To vše protínaly paprsky ostrého zapadajícího slunce. Díky tomuto efektu město vypadalo jako v plamenech. Černé siluety místních obyvatel bloudily ulicemi na pohled bez duše a celému místu chyběl úsměv.

Projížděli jsme ulicemi nesmírně pomalu. Nebylo totiž pořádně vidět a na cestě často ležely kusy dřeva, odpadky či neidentifikovatelné překážky. Hledali jsme náš hotel, ale nedařilo se nám jej najít. Přes různé mobilní mapy jsme vyhledávali jeho polohu a po půl hodině bloudění peklem jsme konečně zastavili. Otevřít dveře auta a nadechnout se místního mrtvého vzduchu bylo za trest.

V otráveném městě jsme se ubytovali v hotelu, který byl strážěn vysokým plotem s ostnatým drátem. Byla to taková menší pevnost pro turisty.⁸⁰ Po ubytování se někteří z nás rozhodli vydat do města a najít něco k večeři. Když padla tma, atmosféra města byla o něco méně hektická, ale stále těžce nepřívětivá. Prošli jsme několik ulic, ale co se jídla týče, neviděli jsme nic kromě malé restaurace s plastovými židlemi přímo na ulici. Místo k sezení bylo ohraničeno bílo-modrou fólií tak, aby je chodci museli obcházet. Zasedli jsme, objednali si a při pohledu na donesené cosi jsme se nakonec spokojili s limonádou ve skle.

Zaplatili jsme, nakoupili si nápoje do zásoby a většinu jídla nechali na stole. Později jsme se pro něj vrátili a nakrmili zbídačené psy podél silnice. Cestou zpět na hotel jsem se necítil dobře. Když jsem dorazil na pokoj, ani jsem nešel do sprchy. Byla plná komárů a muselo se jít přes dvorek. Raději jsem se nastříkal repelentem a uleh s ostatními ve společné místnosti. Ten večer se mi spalo mizerně. Kolem bzučeli komáři, vzduchem se linul zápach a bylo dusné vedro. Tambacounda tak v mých vzpomínkách zůstává jako místo, kde lidé dokázali uprostřed krásných savan Afriky zmotnit peklo.

80 Tambacounda byla v plánu jen jako místo k přespání, než navštívíme nedaleký národní park. Na jednu stranu jsem se těšil, až z města odjedeme, na stranu druhou jsem to bral jako negativní, avšak zatraceně silný zážitek.

KAŇON, KALACH, KOŤATA A KAZACHSTÁN

Nápad vyrazit společně do Kazachstánu vznikl zcela spontánně a mě těšilo, že tato destinace byla tou, kterou jsem mezi spolucestovateli sám prosazoval. Chtěl jsem se podívat do srdce střední Asie a zažít zemi, kterou vnímám jako předěl mezi ruskou a asijskou kulturou. Našel jsem levný spoj z Budapešti a svým společníkům, se kterými jsem se poznal v Íránu, jsem napsal, že bychom měli koupit letenky.

Z Maďarska jsme se chystali odletět do Astany, což je město, které byste dnes na mapě hledali marně. Nedávno ho totiž přejmenovali a nově nese jméno bývalého prezidenta. Dnes se tak hlavní město jmenuje Nur-Sultan.⁸¹ Přiletěli jsme a odebrali se z letiště do centra. Přes Booking.com jsme si zarezervovali levný hotel na okraji moderního centra a vyrazili na večeri.

Město na mě působilo nepovedenou snahou o futuristický vzhled. Líbilo se mi, ale místy mi přišlo komické a snad i podivně uspořádané. Druhý den jsme si koupili jízdenky na noční spoj do Almaty a zbytek dne strávili na hlavní turistické třídě, která se táhne od unikátní budovy ve tvaru vesmírného stanu až k prezidentskému paláci.⁸² Ten samý den jsme stihli navštívit i výstavu EXPO, která byla jedním z důvodů, proč jsme si pro cestu vybrali právě Kazachstán.

EXPO nás bohužel neoslovilo. Pavilony byly povětšinou chudé a až na světlé výjimky byla většina zemí dosti nečinná. V našem pavilonu to vypadalo vcelku dobře, ale zamrzela mě vysoká cena tradičních pokrmů, jako jsou svíčková či vepřo knedlo zelo.⁸³ Zaujal mě pavilon Turkmenistánu, země, jež je symbolem výstřední bizarnosti a častokrát představuje světu nevídané stavby či monumenty, které jsou chťe nechtě úctyhodné.

81 Doufejme, že Praha bude stále Prahou.

82 Chan Šatyr je zvláštní budova z roku 2010, která byla navržena pro velké nákupní centrum včetně zábavního komplexu. Její střechu tvoří plachta ze speciálního materiálu.

83 Autorova pohoršeně vážná poznámka: Rozhodně by jídla měla být cenově dostupnější, aby cizí návštěvníci chtěli ochutnat, a měli tak šanci naši zemi poznat o něco víc.

Když jsme pak nočním vlakem přešli do Almaty, z vlakového nádraží jsme si vzali Uber do rodinného penzionu.⁸⁴ Hned zkraje jsem vyrazil do místních městských lázní. Bylo to tam skvělé, poprvé jsem se v sauně švihal větvičkou a příjemně si odpočinul. Poté jsem se šel projít po městě a sledoval zbytky sovětských symbolů a monumentů, které jsou po městě ještě stále k vidění.

84 Poměrně zvláštní střet dvou světů. Zatímco stojíte na peroně, kde místní bábušky prodávají jablka v plechových kýchlech, vy si pomocí mobilní aplikace zavoláte taxi.

Večer jsem spolu s ostatními zašel do hotelu Kazachstán. Byla to stará sovětská budova vystavěná do výšky. Místo střechy měla pomocí zlatavých plechů vytvářovanou korunu. Přímo v posledním patře pak byl bar, který poskytoval naprosto dokonalý výhled do okolí. Večerní zábavou bylo karaoke, a když jsme přišli na skleničku, právě v plném proudu probíhalo.

Po šílené noci v hotelovém baru jsme se nad ránem probudili a zajistili si půjčení auta. Vydali jsme se do nedalekého kaňonu Šaryn – místa, které je nádhernou ukázkou kazašské přírody. Projížděli jsme národním parkem a po stranách cesty nás obklopovaly obří skalnaté stěny. Jak jsme postupně sjížděli níž a níž, objevila se před námi plocha živé vegetace. Řeka protékala kaňonem a krajinu zdobilo i několik stromů. V samotném srdci toho všeho stál malý stylový kemp.

Využili jsme možnosti a pronajali si jurtu. Byla dostatečně velká, abychom se v ní vyspali všichni. Večer nebylo na programu nic jiného než si připravit večeři a otevřít nakoupené vzorky vodky. A než nastala noc, vydali jsme se na menší procházku. Ta záhy skončila, když jsme objevili místo u vody, které bylo jako stvořeno k tomu se opít.

Začali jsme ochutnávat a užívali si zvuků okolní přírody. Z říční vody šel chlad a její hukot byl neodbytný. Hvězdy zářily na jasné obloze a my jsme se propadali do uvolněné nálady. Postupně jsme všichni polehávali a společně se oddávali gravitaci. Byl to krásný večer a naštěstí jsme se probudili už v pronajaté jurtě.

Když jsme se pak vraceli do Almaty, rozhodli jsme se přespat v prostorách hvězdárny. Tu doporučoval knižní průvodce, a tak jsme se vydali do hor nad bývalým hlavním městem. Pomalu jsme projížděli klikaté zatačky a stoupali nahoru. Když jsme dojeli k samotné hvězdárně, stálo na silnici několik vojenských protitankových jezků.⁸⁵ Pomalu jsme mezi nimi projeli a zastavili před bránou. Nebyla nijak chráněna, a tak jsem vystoupil z auta. Motor jsme nechali nastartovaný a já se vydal na kopeček, abych se podíval, jestli se v areálu hvězdárny svítí.

Jen co jsem vylezl na kopec, zamířilo na mě světlo a spatřil jsem dva vojáky ozbrojené samopaly AK-47.⁸⁶ Zavolali na mě čistou ruštinou: „Co chcete?“ „Dobrý večer, hledáme observatoř, ve které je možnost přespat,“ odpověděl jsem. „Hvězdárna byla zrušena, odejděte!“ zakřičel jeden z nich. Omluvil jsem se a pomalu jsme vycouvali. Plán B byl tedy najít místo, kde si postavíme stany. Všechno

85 Sám jsem byl překvapen, že tato věc má i vlastní jméno. Údajně se tomu říká rozsocháč.

86 Netuším, jestli měli právě tyto samopaly, nebo snad jiné. Rozhodně se ale jednalo tvarem o poměrně známou zbraň.

bylo navlhlé, a navíc se nedařilo najít místo v závětrí. Když jsme se konečně utábořili, rozhodli jsme se s jedním z party spát v autě.

Noc nebyla nic moc, a tak jsem vstával brzo. Spolu se mnou se probral i Vítek a vydali jsme se na procházku.⁸⁷ Počasí bylo nesmírně chladné, a tak jsem se nabalil, jak to šlo. Omotal jsem kolem sebe i spacák a utáhl si ho páskem od kalhot. Vyrazili jsme po paloučku a šplhali na skálu. S sebou jsme měli plastovou láhev se zbytkem vodky, a tak jsme se při pohledech do horských údolí příjemně zahřívali alkoholem. Když jsme láhev vypili, dorazili jsme na místo, ze kterého bylo vidět i na druhou stranu.

Uviděli jsme další budovu přestavěnou na vojenskou základnu a rozhodli jsme se vrátit. Netoužil jsem po dalším rozhovoru v ruštině na téma „vypadněte a už se nevracejte“. Odešli jsme zpátky k autu, kde se mezitím ostatní probudili. Rozhodli jsme se rovnou vyrazit dál a kochat se pohledy na hory z auta a vyhlídek. Neměli jsme mnoho času a chtěli jsme se ještě podívat do Turkestánu. Tam se nachází jedna z nejvýznamnějších staveb kazašských dějin.

Když jsme vyjeli západní výpadovkou z Almaty, navigace nám zahlásila něco ve smyslu „po pěti stech padesáti sedmi kilometrech se držte vlevo“. Rozesmálo nás to. Cesta vedla rovně a táhla se do dálky. Když jsme se rozhodli zastavit na odpočívadle, vypadalo to jako v zemi nikoho. Na odstavném plácku vedle dálnice stál jeden kamion, naše auto a dva otevřené kontejnery. Všude kolem byla hromada odpadků. Rozhodli jsme se udělat pořádek v autě a vynést provizorní odpadkový koš.

Když se holky z naší skupiny vydaly ke koši, vyskočila na ně tři koťátka. Rozběhla se po odpočívadle a běžela k dálnici. Okamžitě jsme je pochytili a začali přemýšlet, co s nimi. Řidič kamionu nás pozoroval z kabiny a nakonec nás obdaroval papírovou krabicí, kterou měl v kabině. Holky do ní koťátka umístily a rozhodly se je zachránit. Trvaly na tom, abychom v následujícím městě při pauze na oběd odevzdali zvířátka do správných rukou.⁸⁸

Přijeli jsme do města Šymkent. Město působilo polomrtvým dojmem, přestože patří k těm větším v zemi. V navigaci jsme žádnou veterinární kliniku nenašli, a tak holky napadlo optat se místního policisty. Cítil jsem, že to není dobrý nápad, ale jako jediný jsem se lámanou ruštinou domluvil, a tak jsem byl požádán o asistenci.

87 Vítek byl jedním z naší party a poprvé jsme se potkali v Íránu. Řekl bych, že si Kazachstán opravdu zamiloval.

88 Objevily se i názory, že v takto zapadlých koutech Kazachstánu asi nebude péče o opuštěná koťata prioritou. Holky však trvaly na svém a přály si, abychom pro ně domov zkusili najít.

Přišli jsme k policistovi s papírovou krabicí a třemi koťaty. S pomocí slovníku jsem mu vysvětlil situaci a naši snahu koťatům pomoci. Nechápatě na nás koukal a snažil se pochopit, o co nám jde. Znovu jsem mu popsal celou situaci: že máme problém s koťaty, která jsme našli a nemáme je kam dát. V tu chvíli policista pochopil jediná dvě slova. Problém a koťata. Nařídil položit krabici na zem, natáhl pistoli a zamířil. V tu chvíli holky vykřikly zděšením a policista se zastavil. „Chci vám pomoci vyřešit váš problém,“ křičel.

Holky vzaly krabici a utíkaly s ní pryč. Já jsem se policistovi snažil vysvětlit, že takhle jsme to nemysleli. Celá situace byla spíš neúnosně bizarní. Nakonec se ale domov pro koťátka přece jen našel. Těžko říct, jestli opravdu skončila v dobrých rukou. Jisté ale je, že z nich měla radost skupina tří dívek posedávajících v parku na lavičce. Doufejme tedy, že tato dálniční koťata se dnes mají v kazašském Šymkentu dobře.